

Dette er nyttige tilnærminger. Ofte legges det mest vekt på medikamentelle tiltak ved hodepinebehandling. Kunnskap om at medikamentoverforbruk kan være en viktig medvirkende årsak til økende hodepineproblemer også hos barn og unge, tilsier at man bør være mer aktiv med behandling som kan redusere behov for medikamenter. Dette innebærer likevel ikke at man skal ha en for restriktiv holdning til medikamenter. Ikke-medikamentelle tiltak er ofte tidkrevende, men vil kunne være et viktig tilleggsværktøy som kan hjelpe pasienten å håndtere og leve med hodesmerter.

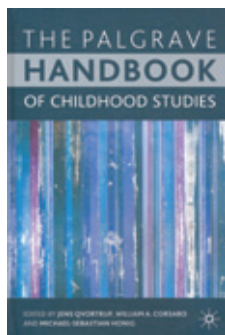
Dette er en kortfattet og ikke fullgod lærebok, men egner seg til oppslag, kanskje like mye for andre yrkesgrupper som for leger. Den gir en kvalifisert innføring og bekrefter at migræne og hodepine skal tas på alvor som et stort og viktig helseproblem også hos barn og unge.

Aud Nome Dueland
Sandvika Nevrosenter

Grunnleggende barneforskning

Qvortrup J, Corsaro WA, Honig M-S, red.

The Palgrave handbook of childhood studies
452 s, ill. New York, NY: Palgrave Macmillan, 2009. Pris USD 162
ISBN 978-0-230-53260-1

I 28 kapitler i seks seksjoner, skrevet av forskjellige forfattere fra Nordvest-Europa og USA, har man samlet mye av dagens forskning om barn. Utgivelsen viser at barneforskning er blitt et fag i seg selv. Det er ikke

mulig å komme inn på alle kapitlene her, men jeg vil nevne at en rekke av dem vil være av interesse for mange. Ett eksempel er kapitlet av Harry Hendrick om utviklingen av barndommen i Vest-Europa i perioden 1400–1750. Det var først med Erasmus og reformasjonen at barn over 5–7 år ble sett på som noe spesielt. Fra 1640 ble forholdet mellom barn og foreldre i Englands overklasse mer preget av nærhet. Den lutherske kirken tok barndommen enda mer på alvor og fremhevet den kristne familien. Dette har preget vår kultur.

Det er hele fire norske bidrag. En av bokens redaktører, Jens Qvortrup, er fra Trondheim. I sitt kapittel peker han på hvordan synet på barndommen er blitt endret bare de siste tiårene. Ann-Magritt Jensen, også fra Trondheim, har et interes-

sant innlegg om pluraliseringen av familieformene. Hun peker på at de nye familieformene ikke bare er pluralistiske, men også sårbare. I 1989 bodde 78 % av barn under 18 år med foreldre som var gift, i 2006 var dette falt til 56 %. Hun diskuterer hvordan dette og andre forhold kan påvirke barns liv. Ivar Frønes i Oslo og Allison James i Sheffield/Trondheim står også bak hvert sitt kapittel. Frønes skriver om barns fritid og hvordan barn tilbringer tid med foreldrene. Hele 16 % av alle verdens barn er engasjert i barnearbeid, og tidlig ekteskap fører mange steder med seg at jenter får en avbrutt barndom. Fritidsaktivitetene er også preget av barnas sosioøkonomiske bakgrunn. Barn i USA som senere skal på college, deltar mer i aktiviteter etter skoletid, og barn som ser mye på TV, er mindre aktive i organisert lek.

Allison James skriver om hvordan man fra 1970-årene begynte å betrakte barn som sosiale aktører. Dette gjorde at man forsto at barn som gruppe er interessant å studere i seg selv. Dette danner da også grunnlaget for barneforskningen, der James har vært en av pionerene.

Dette er en utgivelse for de spesielt interesserte, men jeg vil tro at for alle som er involvert i barneforskning er den et must. For alle oss andre som er interessert i barn og barns oppvekst er dette en nyttig bok å ha i bokhyllen.

Ola Didrik Saugstad
Pediatrisk forskningsinstitutt
Oslo universitetssykehus, Rikshospitalet

Operasjon med robot

Gharagozloo F, Najam F, red.

Robotic surgery
418 s, tab, ill. New York, NY: The McGraw-Hill, 2009. Pris USD 175
ISBN 978-0-07-145912-9

Dette er en lærebok for personell fra ulike kirurgiske disipliner som skal skaffe seg eller har anskaffet robot for spesifikke kirurgiske prosedyrer.

I første del presenteres de to kliniske robotene som ble lansert i slutten av 1990-årene, Zeus og da Vinci. Den sistnevnte er i dag den eneste som selges til klinisk bruk. Denne roboten beskrives i detalj, og det gis opplysninger om dekning av pasient og instrumenthåndtering og krav til operasjonsstuer.

I del 2–5 beskrives erfaringer med roboter i hjertekirurgi, ikke-kardial thoraxkirurgi, generell kirurgi og urologi. Disse kapitlene inneholder mange detaljer om operasjonsteknikker, anestesi, leiring av pasient og plassering av porter og er derfor nyttig for alle som arbeider på operasjonsstuer der roboten benyttes.

I del 6 beskrives fremtidens operasjonsstuer og robotenes fremtidige rolle. Her diskuteres også betydningen av virtuelle simulatorer i opplæringen i robotkirurgi.

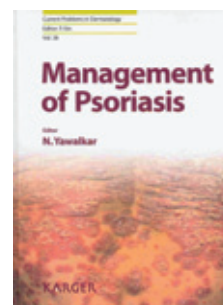
Det er forskjellige forfattere av hver del. Derfor er systematikken litt varierende, men uansett er dette en nyttig og lettlest bok. Den hører hjemme i de fleste avdelinger der man driver med robotkirurgi. Forfatterne konkluderer med at vi i det 21. århundre vil benytte mikro- og nanoroboter og at våre tradisjonelle kirurgiske metoder vil endres radikalt. Det er ikke vanskelig å være enig med dem i det.

Erik Fosse
Intervensjonssenteret
Oslo universitetssykehus

Konsist og bra om aktuell behandling av psoriasis

Yawalker N, red.

Management of psoriasis
195 s, tab, ill. Basel: Karger, 2009. Pris CHF 154
ISBN 978-3-8055-9151-5

Psoriasisbehandling kan være utfordrende og tidkrevende, og etterlevelsen er ofte dårlig. Flere pasienter ønsker mer aggressiv systemisk behandling. De siste årene har det vært økende vekt på komorbidi-

tet og biologisk behandling av pasienter med psoriasis. Dette har gitt en oppgradering av sykdomsstatusen. Psoriasis er ikke lenger «bare» en hudsykdom, den oppfattes i dag som en systemisk sykdom der andre organsystemer enn huden kan være påvirket. Den kroniske inflammasjonen, sammen med mange uheldige livsstilsfaktorer (overvekt, tobakk, lite fysisk aktivitet), fremmer utvikling av aterosklerose. Vi får en god beskrivelse av hvordan dette får implikasjoner for hvordan vi behandler psoriasis og følgesykdommene. Mer enn noen gang er det nødvendig med en individuell og holistisk terapeutisk tilnærming.

Management of psoriasis inngår i en serie som omhandler «current problems in dermatology». Den gir en oppdatering i psoriasistyper og evaluering av alvorlighetsgrad, lokal og systemisk behandling, lysbehandling, behandling av barn og behandling av psoriasis på steder som erfaringsmessig byr på problemer (negler, hodebunn og intertriginøse områder). Biologisk behandling med etanercept, infliximab og adalimumab får spesielt grundig omtale. Disse immunmodulerende legemid-